

॥ बहुजन हिताय । बहुजन सुखाय ॥

४२ वर्षापासून नियमितपणे प्रकाशित होणारे जनसामान्यांच्या प्रश्नांचा ध्यास असणारे एकमेव निर्भिड...

माणदेश वार्ता

संस्थापक संपादक :
स्व.मारुती शिवाजी सोनवणे (एम.ए.)

स्थापना
६ नोव्हेंबर १९८३
RNI NO.
MAH/MAR/2004/16467
POSTAL REGD.
L2/RNP/PPR/04/2024-2026
FACEBOOK
MANDESH VARTA

सांगोला जुने वर्ष ४३ वे नवीन वर्ष २३ वे | रविवार दि ११ ऑक्टोबर २०२६ | पाने ४ | मूल्य १ ₹ | अंक ४० वा

सर्वमंगलमांगल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके । शरण्ये त्र्यम्बके गौरी नारायणि नमोऽस्तु ते॥

ग्रामदैवत

श्री अंबिकादेवी, सांगोला

श्री तुळजाभवानी, तुळजापूर

श्री महालक्ष्मी, कोल्हापूर

श्री रेणुका, माहुरगड

श्री सप्तश्रुंगी, वणी

आमचे असंख्य वाचक, जाहिरातदार, हितचिंतक व तमाम जनतेला शारदीय नवरात्रोत्सवाच्या हार्दिक शुभेच्छा.....!!! -संपादक

श्री अंबिका देवी देवस्थान, सांगोला येथे आजपासून शारदीय नवरात्रोत्सवाला प्रारंभ

दहा दिवस विविध धार्मिक कार्यक्रमांचे आयोजन

सांगोला : येथील श्री अंबिका देवी देवस्थान येथे श्री तुळजाभवानी शारदीय नवरात्रोत्सवाला रविवार, दि. ११ ऑक्टोबरपासून प्रारंभ होणार आहे. श्री तुळजाभवानी नवरात्र उत्सव मित्र मंडळ, जुने मंदिर यांच्या वतीने मंगळवार, दि. २० ऑक्टोबरपर्यंत विविध धार्मिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले असल्याची माहिती देवीचे पुजारी तुकाराम गुरव यांनी दिली.

रविवार, दि. ११ ऑक्टोबर रोजी श्री देवीची घटस्थापना करण्यात येणार आहे. नवरात्रोत्सवाच्या कालावधीत

दररोज पहाटे ३ ते ६ या वेळेत देवीचा अभिषेक, भोगीपूजा व आरती होणार आहे. दुपारी १२ ते २ या वेळेत अलंकार पूजा, दुपारी ३ ते ४ या वेळेत भजन सेवा, तर रात्री ७ ते १० या वेळेत गोंधळगीत, आरती व देवीचा छबिना असे धार्मिक कार्यक्रम पार पडणार आहेत. नवरात्रोत्सवात दररोज देवीच्या विविध रूपांची पूजा करण्यात येणार असून महिला भजनी मंडळांच्या वतीने भजन सेवा सादर केली जाणार आहे. रविवार, दि. ११ ऑक्टोबर रोजी शैलपुत्री पूजा व श्रीराम महिला भजनी

मंडळ, सोमवार, दि. १२ ऑक्टोबर रोजी ब्रह्मचारिणी पूजा व श्री दत्त महिला भजनी मंडळ, मंगळवार, दि. १३ ऑक्टोबर रोजी चंद्रघंटा पूजा व यमाई महिला भजनी मंडळ, तर बुधवार, दि. १४ ऑक्टोबर रोजी कूष्मांडा पूजा व स्वामी समर्थ महिला भजनी मंडळाची भजन सेवा होणार आहे.

गुरुवार, दि. १५ ऑक्टोबर रोजी स्कंदमाता पूजा व बसवेश्वर महिला भजनी मंडळ आणि जय तुळजाभवानी महिला भजनी मंडळ, शुक्रवार, दि. १६ ऑक्टोबर रोजी कात्यायनी पूजा व

रुद्र महिला भजनी मंडळ आणि ब्रह्मचैतन्य महिला भजनी मंडळ, तर शनिवार, दि. १७ ऑक्टोबर रोजी कालरात्री पूजा व श्री विठ्ठल महिला भजनी मंडळ आणि चौडेश्वरी महिला भजनी मंडळाची भजन सेवा होणार आहे. रविवार, दि. १८ ऑक्टोबर रोजी महागौरी पूजा करण्यात येणार असून गुरुमाऊली महिला भजनी मंडळ व श्री साई महिला भजनी मंडळ भजन सेवा सादर करणार आहेत.

सोमवार, दि. १९ ऑक्टोबर रोजी महाष्टमीनिमित्त श्री अंबिका देवीची

सिंहासन पूजा करण्यात येणार असून रात्री १२ वाजता आरती व होम होणार आहे.

या नवरात्रोत्सवात भाविकांनी मोठ्या संख्येने सहभागी होऊन देवीचे दर्शन व धार्मिक कार्यक्रमांचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन देवीचे पुजारी ओंकार गुरव यांनी केले आहे.

तसेच देवीचा अभिषेक व पूजा करू इच्छिणाऱ्या भाविकांनी १५७९३०५६५७ या मोबाईल क्रमांकावर संपर्क साधावा, असेही त्यांनी सांगितले.

सांगोला येथे केंद्रीय पथकाकडून दुष्काळी परिस्थितीची प्रत्यक्ष पाहणी, वाकी-घेरडी येथील शेतकऱ्यांशी संवाद पीक नुकसान, पाणीटंचाई व चारा उपलब्धतेचा घेतला आढावा; शेतकऱ्यांनी केली वेळेत मदतीची मागणी

सांगोला : केंद्र शासनाच्या केंद्रीय पथकाने सोलापूर जिल्ह्यातील दुष्काळी परिस्थितीची प्रत्यक्ष पाहणी करून पीक नुकसान, पिण्याच्या पाण्याची टंचाई, भूजल पातळी, जनावरांसाठी चारा व पाण्याची उपलब्धता तसेच रब्बी हंगामाच्या शक्यतांचा आढावा घेतला. पथकाने शेतकऱ्यांशी संवाद साधून दुष्काळामुळे झालेल्या नुकसानीची माहिती जाणून घेतली. चारा व पाण्याच्या टंचाईमुळे पशुपालन व्यवसायावरही गंभीर परिणाम झाला आहे. या पार्श्वभूमीवर शेतकऱ्यांनी शासनाकडून जास्तीत जास्त आर्थिक मदत वेळेत मिळावी, अशी मागणी केंद्रीय पथकाकडे केली.

केंद्रीय पथकाचे नेतृत्व कृषी व शेतकरी कल्याण विभागाच्या पीक विभागाचे संचालक डॉ. के. पोनुसामी यांनी केले. पथकामध्ये पेयजल व स्वच्छता विभागाचे टीम लीडर अबसार अहमद खान आणि अन्न व सार्वजनिक

वितरण विभागाचे सहायक संचालक सुमित शर्मा यांचा समावेश होता. पथकप्रमुख डॉ. के. पोनुसामी यांनी शेतकऱ्यांशी संवाद साधून पीक पद्धती, पावसाची स्थिती, झालेला आर्थिक खर्च आणि आगामी रब्बी हंगामातील नियोजन याबाबत माहिती घेतली. त्यानंतर पथकाने वाकी-घेरडी परिसरातील फळबागा, वांगी आणि ऊस पिकांची पाहणी केली.

दुष्काळामुळे पिकांची झालेली

दयनीय अवस्था शेतकऱ्यांनी पथकाच्या निदर्शनास आणून दिली. पाणीटंचाई आणि पावसाच्या अभावामुळे शेती उत्पादनावर मोठा परिणाम झाला असून, आगामी हंगामाबाबतही शेतकऱ्यांमध्ये चिंता असल्याचे यावेळी सांगण्यात आले. केंद्रीय पथकाच्या पाहणीदरम्यान विविध गावांतील शेतकऱ्यांनी पीक नुकसान, पिण्याच्या पाण्याची टंचाई, जनावरांसाठी चारा व पाण्याची कमतरता आणि घटलेले उत्पन्न याबाबत आपली

परिस्थिती मांडली. पावसाअभावी खरीप पिकांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाले असून, रब्बी हंगामही हातचा जाण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे शासनाने दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना जास्तीत जास्त आर्थिक मदत द्यावी आणि ती वेळेत उपलब्ध करून द्यावी, अशी मागणी करण्यात आली.

पाहणीदरम्यान संबंधित गावांतील तलाठी, ग्रामसेवक आणि कृषी सहाय्यक यांनी पीक परिस्थिती,

पाणीटंचाई, जनावरांसाठी चारा व पिण्याच्या पाण्याची उपलब्धता तसेच नागरिकांच्या पिण्याच्या पाण्याची सद्यस्थिती याबाबत केंद्रीय पथकाला माहिती दिली.

या पाहणी दौऱ्यावेळी राज्याचे कृषी आयुक्त सुरेश मांडरे, जिल्हाधिकारी एस. कार्तिकेयन, मंगळवेढ्याचे आमदार समाधान आवताडे, कृषी सहसंचालक सुभाष काटकर, कृषी विज्ञान केंद्राचे वरिष्ठ शास्त्रज्ञ लालासाहेब तांबडे, जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी शुक्राचार्य भोसले, निवासी उपजिल्हाधिकारी अभिजीत पाटील, जिल्हा परिषद सदस्य पृथ्वीराज माने, प्रांताधिकारी सदाशिव पडदुने, मंगळवेढ्याचे उपविभागीय अधिकारी अमित माळी, सांगोल्याच्या तहसीलदार बाळूबाई भागवत, संबंधित तालुका कृषी अधिकारी तसेच विविध विभागांचे अधिकारी उपस्थित होते.

मुक्त विचार

शारदीय नवरात्रोत्सव: आदिशक्तीची उपासना, सांस्कृतिक वैभव आणि सामाजिक जागरण

शब्द ऋतूच्या आगमनासोबतच निवर्गात एक सुखद गारवा आणि प्रसन्नता दाटून येते. आश्विन महिन्याची चाहूल लागताच भारतीय समाजमनात चैतन्य निर्माण होते. या मंगलमयी ऋतूत येणारा 'शारदीय नवरात्रोत्सव' हा भारताच्या धार्मिक, आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक परंपरेतील अत्यंत पवित्र आणि मानला जातो. नवरात्र हा केवळ नऊ रात्रींचा धार्मिक विधी नसून सृष्टीचे संवर्धन, शक्तीची उपासना आणि अनिष्ट प्रवृत्तींवर सत्प्रवृत्तीचा विजय साजरा करणारा एक विराट लोकोत्सव आहे.

१. पौराणिक पार्श्वभूमी आणि नवदुर्गाचे स्वरूप :

'नवरात्र' या शब्दाचा अर्थ 'नऊ रात्री' असा होतो. या काळात विश्वाची जननी अक्षान्या जगदंबेच्या नऊ वेगवेगळ्या रूपांची (नवदुर्गा) नऊ दिवस आराधना केली जाते.

शैलपुत्री: हिमालयाची कन्या, जी संयम आणि दृढनिश्चयाचे प्रतीक आहे.

धूम्रवारीणी: कठोर तपश्चर्या आणि आत्मज्ञानाचा मार्ग दाखवणारी देवता.

चंद्रघंटा: शांतता आणि शौर्याचा संगम, जिच्या मस्तकावर अर्धचंद्र शोभतो.

कुष्मांडा: मंद हार्याने विश्वाची निर्मिती करणारी आदिशक्ती.

स्कंदमाता: भगवान कार्तिकेयाची (स्कंद) माता, जी वात्सल्याची मूर्ती आहे.

कात्यायनी: कात्यायन ऋषींच्या तपातून प्रकट झालेली, दृष्टांचा संहार करणारी रणरागिणी.

कालरात्री: सर्व अंधकार आणि संकटांचा नाश करणारी भयंकर तरीही भक्तांचे रक्षण करणारी माता.

महागौरी: शुचिता, पवित्रता आणि करुणेची अधिष्ठात्री.

सिद्धिदात्री: सर्व सिद्धी आणि आध्यात्मिक ज्ञान प्रदान करणारी आदिशक्ती. पौराणिक कथेनुसार, महिषासुर नावाच्या असुराने ब्रह्मदेवाच्या वराने उन्मत्त होऊन त्रैलोक्यात हाहाकार माजवला होता. तेव्हा सर्व देवांच्या तैजातून 'दुर्गा' देवीची निर्मिती झाली. देवीने सलग नऊ दिवस महिषासुराशी घनघोर युद्ध केले आणि दहाव्या दिवशी त्याचा वध करून जगाला भयापासून मुक्ती दिली. तोच दिवस 'विजयादशमी' किंवा 'दसरा' म्हणून गौरवला जातो.

२. धार्मिक विधी, घटस्थापना आणि शेतीचे नाते: आश्विन शुद्ध प्रतिपदेला मुहूर्तावर घटस्थापना केली जाते. हा विधी निवर्ग, भूमी आणि अन्नधान्याशी खोलवर जोडलेला आहे.

सप्तधान्य आणि घट: एका मातीच्या वेदीवर माती पसरवून त्यात गहू, जवस, भात, तीळ, मूग, भाजरी इत्यादी धान्यांची पेरणी केली जाते. त्यावर तांदळाचा किंवा मातीचा जलपूर्ण फलश (घट) स्थापन केला जातो. या नऊ दिवसांत धान्याला फुटणारे कांण (अंकुर) आगामी वर्षातील शेतीच्या समृद्धीचे द्योतक मानले जातात.

अखंड नंदादीप: नऊ दिवस अहोरात्र जळणारा दिवा ज्ञानाचा प्रकाश आणि घरातील सकारात्मक ऊर्जेचे प्रतिनिधित्व करतो.

फुलांच्या माळांची परंपरा: घटस्थापनेनंतर दररोज घटावर झेंडू, जाखंद, शेवंती अशा विविध फुलांच्या माळा बांधल्या जातात. नवमीपर्यंत नऊ माळा पूर्ण होतात.

उपासना आणि व्रत: या दिवसांत भाविक उपवास ठेवतात, 'दुर्गा सप्तशती'चे पाठ करतात, ललिता पंचमीला उपांगललितेचे पूजन करतात आणि अष्टमीला 'दुर्गाष्टमी' साजरी करून होम-हवन करतात.

३. महाराष्ट्राची समृद्ध शक्तिपीठ परंपरा: महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक इतिहासात नवरात्राला अनन्यसाधारण स्थान आहे. येथे देवी ही 'कुलस्वामिनी' म्हणून घराघरांत पूजली जाते. महाराष्ट्रातील साडेतीन शक्तिपीठे या काळात लाखो भाविकांच्या भक्तीने उजळून निघतात:

श्री तुळजाभवानी (तुळजापूर): छत्रपती शिवाजी महाराजांचे आराध्य दैवत. स्वराज्याच्या स्थापनेची प्रेरणा याच आदिशक्तीच्या आशीर्वादाने मिळाली.

श्री महालक्ष्मी / अंबाबाई (कोल्हापूर): करवीर निवासिनी, ऐश्वर्य आणि वनेहाचे मूळ अधिष्ठान.

श्री रेणुका माता (माहूर): परशुरामांची माता, मातृत्व आणि पराक्रमाने प्रतीक.

श्री सप्तशृंगी माता (वणी): नाशिकजवळील अर्धपीठ, जिथे देवी अठराभुजा रूपाने विराजमान आहे. या काळात घराघरांत 'गोंधळ' घालण्याची जुनी प्रथा आहे. संवळ आणि तुणतुण्याच्या नादावर देवीची गीते गाऊन रात्रभर जागरण केले जाते. हा लोककलेचा आणि भक्तीचा एक अप्रतिम संगम आहे.

४. गरबा, दांडिया आणि सामाजिक एकात्मता: उत्तर भारतातून सुरू झालेली रामलीला आणि गुजरातमधून आलेला 'गरबा' आज संपूर्ण भारतात नवरात्राचा अविभाज्य भाग बनला आहे.

गरबा हा मुळतः 'गर्भदीप' शब्दावरून आला आहे. छिद्र असलेल्या मातीच्या मडक्यात दिवा ठेवून त्याभोवती फेर धरून गायले जाणारे हे नृत्य विश्वाच्या चक्राचे आणि गर्भातील जीवाचे प्रतीक आहे. आज दांडिया आणि गरब्यामुळे विविध जाती-धर्माचे, वयाचे लोक एकत्र येतात. पारंपरिक पोशाख, ढोल-ताशांचा गजर आणि नृत्याचा ताल यामुळे समाजात अंधुभाव आणि सलोखा वाढीस लागतो.

५. समकालीन महत्त्व: स्त्रीशक्तीचा स्वरू जागरूकतेचा नऊ दिवस उपवास करणे किंवा उत्सव साजरे करणे म्हणजे स्त्री नवरात्र नव्हे. आजच्या काळात या सणाचा संदेश अधिक खोलवर समजून घेणे गरजेचे आहे:

स्त्रीसन्मानाची गरज: ज्या समाजात आपण देवीची पूजा करतो, त्याच समाजात जन्माला येणाऱ्या कन्येचे स्वागत झाले पाहिजे. महिलांचे शिक्षण, स्वावलंबन आणि सुरक्षा यांवर प्रत्यक्ष कृती करणे हीच स्त्री आदिशक्तीची पूजा आहे.

आंतरिक षड्रिपूचा संहार: महिषासुर हा केवळ पौराणिक राक्षस नसून तो आपल्या मनातील काम, क्रोध, लोभ, मोह, मद आणि मत्सर या दुर्गुणांचे रूप आहे. या नऊ दिवसांत स्वतःच्या अंतर्मनावर ताबा मिळवून बार्ड सवयींचा त्याग करणे, हा या व्रताचा आध्यात्मिक गाभा आहे.

पर्यावरण संवर्धन: मातीचे घट, नैसर्गिक फुले, सेंद्रिय धान्य आणि जलसंवर्धन या परंपरा आपल्याला निवर्गाशी कृतज्ञ राहण्याची शिक्षण देतात.

शारदीय नवरात्रोत्सव हा निवर्गातील बदल, मनाची शुचिता, भक्तीचा आनंद आणि सामर्थ्याचा जागर यांचा सुरेख संगम आहे. आदिशक्तीच्या कृपेने समाजातील अन्याय, विषमता आणि नकारात्मकतेचा अंधकार दूर होऊन प्रत्येक घरामध्ये आरोग्य, शांतता आणि मांगल्याचा प्रकाश संदेश तेवत राहो.

विचारधन

नवरात्रीचा उत्सव म्हणजे केवळ उपवास नाही, तर आपल्यातील वाईट विचारांचे मर्दन करून चांगुलपणाचा घट स्थापन करण्याचा सोहळा होय.

मातीशी नाळ जोडलेला स्वरूखुरा नटसम्राट : नाना पाटेकर

भारतीय चित्रपटसृष्टी आणि रंगभूमीच्या इतिहासात काही नावे अशी असतात, ज्याच्या उल्लेखाशिवाय अभिनयाची इतिहास पूर्ण होऊच शकत नाही. त्यापैकीच एक अग्रगण्य नाव म्हणजे **विश्वनाथ ऊर्फ नाना पाटेकर**. आगळीवेळी देहशैली, शब्दांच्या पलिकडे जाऊन डोळ्यांतून शेलणारा अभिनय, अंगावर काटा आणणारी संवादफेक आणि तितकेच संवेदनशील सामाजिक मननाना पाटेकर म्हणजे कला आणि सामाजिक खांदिलकीचा एक धगधगता अंगार आहेत.

१. संघर्षातून तावून-सुलाखून निघालेले व्यक्तिमत्त्व

नानांचा जीवनप्रवास कोणत्याही चित्रपटाच्या कथेपेक्षा कमी थक करणारा नाही. अत्यंत हलाखीच्या परिस्थितीतून त्यांनी आपल्या प्रवासाची सुरुवात केली. मुंबईतील रस्त्यांवर झोपा क्रॉसिंगचे पट्टे रंगवण्यापासून ते व्यावसायिक कलाक्षेत्रात पोस्टल डिझाइन करण्यापर्यंत अनेक कष्टांची कामे त्यांनी केली. या खडतर संघर्षानेच त्यांच्या अभिनयाला आणि व्यक्तिमत्त्वाला जमिनीवरचे, रांगडे आणि खरे रूप दिले. 'सर जे. जे. इन्स्टिट्यूट ऑफ अप्लाइड आर्ट'मधून शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर नाटकांच्या माध्यमातून त्यांचा अभिनयाचा प्रवास सुरू झाला.

२. अभिनयाची एक स्वतंत्र शाळा

मराठी रंगभूमी असो वा हिंदी-मराठी चित्रपट, नानांनी साकारलेली प्रत्येक भूमिका मैलाचा दगड ठरली.

वास्तववादी मराठी चित्रपट: डॉ. जयधर पटेल यांच्या 'सिंहासन' मधील त्यांची छोटी पण प्रभावी भूमिका आजही स्मरणात राहते. त्यानंतर आलेल्या विविध चित्रपटांमधून त्यांनी मराठी चित्रपटाला वास्तववादी चेहरा दिला.

शॉलिवूडमधील दशदशा: अंकुश', 'परिंदा', 'प्रहार', 'तिरंगा', 'क्रांतिवीर', 'खामोशी' अशा अनेक चित्रपटांतून नानांनी खलनायक, सैन्याधिकाारी ते सामान्य संतप्त नागरिकांपर्यंतच्या भूमिका जिवंत केल्या. 'परिंदा' आणि 'क्रांतिवीर' मधील अभिनयासाठी त्यांना राष्ट्रीय पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

नटसम्राट' - अभिनयाचे शिखर: महेश मांजरेकर दिग्दर्शित 'नटसम्राट' चित्रपटातील आप्पासाहेब शेलवलेकर यांची भूमिका नानांनी ज्या ताकदीने पडद्यावर जिवंत केली, त्याने संपूर्ण महाराष्ट्राला डोळ्यात अश्रू आणायला लावले. "कुणी घर देता का घर..." हा संवाद नानांच्या आवाजात अमर झाला.

३. 'प्रहार' आणि भारतीय सैन्याशी घट्ट नाते

'प्रहार' चित्रपटाच्या दिग्दर्शनाद्वरम्यान आणि भूमिकेसाठी नानांनी भारतीय लष्करात प्रत्यक्ष खडतर सैनिकी प्रशिक्षण घेतले. त्यांना मानद कॅप्टन पदाने सन्मानित करण्यात आले. कारगिल युद्धाच्या काळात सीमेवर जाऊन जवानांचे मनोबल वाढवणारे नाना हे खऱ्या अर्थाने देशाभिमान जपणारे कलावंत आहेत.

४. संवेदनशील समाजसेवक: 'नाम फाडंडेशन'

पडद्यावर संताप, आक्रमकता आणि कणखरपणा दाखवणारे नाना खऱ्या आयुष्यात अत्यंत हळूच्या मनाचे आहेत. महाराष्ट्रातील दुष्काळ, नापिकी आणि कर्जजाजारीपणामुळे होणाऱ्या शेतकरी आत्महत्यांनी नानांचे मन हेलावून गेले. केवळ सहानुभूती दाखवून न थांबता त्यांनी अभिनेते मकरंद अनासपुरे यांच्यासह 'नाम फाडंडेशन'ची स्थापना केली.

शेतकऱ्यांना आधार: आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबांना आर्थिक मदत देणे, त्यांच्या मुलांच्या शिक्षणाची जबाबदारी घेणे. * **पाणी अडवा, पाणी जिरवा: गावोगावी शमदानातून आणि यंत्रांच्या साहाय्याने नद्या-नाल्यांचे खोलीकरण करून हजारो गावांना दुष्काळमुक्त करण्याचे कार्य 'नाम'च्या माध्यमातून नानांनी उभे केले.

५. स्पष्टवक्तेपणा आणि साधेपणा

नाना पाटेकर यांचे जीवन आजही अतिशय साधे आहे. ग्लॅमरस दुनियेत राहूनही थडेजाव न मिळवणारा आणि जे मनात आहे ते थेटकपणे शेलणारा हा माणूस आहे. राजकीय, सामाजिक वा कला क्षेत्रातील विसंगतींवर ते नेहमीच स्पष्ट भूमिका घेताना दिसतात.

नाना पाटेकर हे केवळ संवादफेकीपुरते मर्यादित अभिनेते नाहीत, तर ते महाराष्ट्राच्या मातीतील एक कणखर, संवेदनशील आणि कृतीशील विचार आहेत. त्यांचे कार्य, अभिनयाचा वारसा आणि शेतकऱ्यांसाठी चालवलेली धडपड पुढील कित्येक पिढ्यांना प्रेरणा देत राहील.

माणुसक्तीचा आणि संवेदनशील मनाचा आधार:

पडद्यावर रांगडे, कडक आणि आक्रमक वाटणारे नाना वैयक्तिक जीवनात कमालीचे संवेदनशील, मातीशी नाळ जोडलेले आणि निरुपार्थी वृत्तीचे व्यक्तिमत्त्व होते. महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या अशुची जाणीव ठेवून त्यांनी मकरंद अनासपुरे यांच्या सोबतीने स्थापन केलेली 'नाम फाडंडेशन' ही त्यांच्या सामाजिक खांदिलकीची साक्ष ठरली. आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबांच्या पाठीशी ठामपणे उभे राहणारा, गावोगावी अंधारे खांधून दुष्काळाशी दौन हात करणारा हा 'कलाकार' लाखो शेतकऱ्यांचा आधारखंड ठरला.

एक वादळी प्रवास शांत झाला:

नानांनी आयुष्य आपल्या स्वतःच्या अटींवर जगले. स्पष्टवक्तेपणा, प्रामाणिक भूमिका आणि सामान्य माणसाच्या प्रश्नांची असलेली स्त्री जाणीव हे त्यांचे वेगळेपण होते. आज त्यांच्या अकाली जाण्याने मराठी मातीने आपला एक सच्चा, कर्तव्यदक्ष आणि संवेदनशील सुपुत्र गमावला आहे.

'कुणी घर देता का घर...' अशी आर्त हाक देत अवघ्या महाराष्ट्राला भावुक करणारा हा 'नटसम्राट' आज रंगमंचाचा अखेरचा निरोप घेऊन अनंताच्या प्रवासाला निघून गेला. ज्येष्ठ अभिनेते नाना पाटेकर यांना भावपूर्ण श्रद्धांजली!

वृत्तपत्र विक्रेत्यांच्या कल्याणकारी महामंडळाची त्वरित अंमलबजावणी करा: तहसीलदारांना निवेदन; अध्यक्ष रविराज शेटे यांची मागणी

सांगोला : ऊन, वारा आणि पावसाची पर्वा न करता जनतेपर्यंत ज्ञान, माहिती आणि घडामोडी पोहोचविण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य करणाऱ्या वृत्तपत्र विक्रेत्यांच्या सामाजिक सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे. राज्य सरकारने ऑक्टोबर २०२४ मध्ये वृत्तपत्र विक्रेत्यांसाठी कल्याणकारी मंडळ स्थापन करण्याची घोषणा केली होती. मात्र मंत्रिमंडळाच्या निर्णयानंतरही प्रत्यक्ष अंमलबजावणी झालेली नसल्याने हे कल्याणकारी महामंडळ त्वरित कार्यान्वित करावे, अशी मागणी सांगोला तालुका वृत्तपत्र विक्रेता संघटनेचे अध्यक्ष रविराज शेटे यांनी केली आहे.

या मागणीसाठी महाराष्ट्र राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नावे तयार करण्यात आलेले निवेदन सांगोला तालुका वृत्तपत्र विक्रेता संघटनेच्या वतीने सांगोल्याचे नायब

तहसीलदार सोमनाथ साळुंखे यांच्याकडे सादर करण्यात आले. सदर निवेदन शासनाकडे त्वरित पाठविण्याचे आश्वासन नायब तहसीलदार साळुंखे यांनी यावेळी

दिले.

वृत्तपत्र विक्रेत्यांच्या कल्याणकारी महामंडळाचा प्रश्न अत्यंत महत्वाचा आहे. शासनाने या

मागणीकडे दुर्लक्ष न करता वृत्तपत्र विक्रेत्यांना न्याय द्यावा आणि कल्याणकारी महामंडळाच्या अंमलबजावणीची प्रक्रिया तातडीने सुरू करावी. विक्रेत्यांच्या संयमाची आणखी परीक्षा न पाहता त्यांच्या सामाजिक सुरक्षेला प्राधान्य द्यावे, असे आवाहन संघटनेचे अध्यक्ष रविराज शेटे यांनी केले.

या प्रसंगी संघटनेचे राज्य कार्यकारिणी सदस्य उत्तम चौगुले, सदस्य रवींद्र बोत्रे, भानुदास जाधव, जितेंद्र सावंत, रेवणसिद्ध नकाते, रफिक पठाण, सिताराम गेजगे, विकास बोत्रे, संतोष सोनार आदी उपस्थित होते. शेवटी उत्तम चौगुले यांनी उपस्थितांचे आभार मानले.

फॅबटेक स्कूल मधील विद्यार्थ्यांची वाइल्ड विस्डम ग्लोबल चॅलेंज स्पर्धेसाठी निवड

सांगोला : फॅबटेक पब्लिक स्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज सांगोला मधील आर्यन नलवडे आणि वीर जाकुकोरे यांनी वाइल्ड विस्डम ग्लोबल चॅलेंज राज्यस्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झाली. वर्ल्ड विस्डम ग्लोबल

चॅलेंज-२०२६ या प्रतिष्ठित ज्ञानस्पर्धेत फॅबटेक पब्लिक स्कूल अँड ज्युनिअर कॉलेज मधील आर्यन नलवडे आणि वीर जाकुकोरे या विद्यार्थ्यांनी उल्लेखनीय कामगिरी करत राज्यस्तरीय फेरीसाठी पात्रता

मिळवली आहे.

या स्पर्धेत आपल्या ज्ञानाची चुणूक दाखवत यश प्राप्त केले आहे. पर्यावरणविषयक विविध संकल्पनांचा अभ्यास, विषयाची समज आणि निसर्गा विषयीची जिज्ञासा यांच्या जोरावर दोन्ही विद्यार्थ्यांनी राज्यस्तरीय फेरीत प्रवेश निश्चित केला.

राज्यस्तरीय स्पर्धेसाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना शिक्षक निसार इनामदार आणि अभिनंदन टाकळे यांचे

आ.शहाजीबापू पाटील यांचा वाढदिवस 'आरोग्य सप्ताह' म्हणून साजरा होणार

सांगोला : सांगोला तालुक्याचे लोकप्रिय आमदार शहाजीबापू पाटील यांच्या वाढदिवसानिमित्त शिवसेनेच्या वतीने विविध सामाजिक व आरोग्यविषयक उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले असून, त्यांचा वाढदिवस 'आरोग्य सप्ताह' म्हणून साजरा करण्यात येणार आहे. यानिमित्त सांगोला शहर व

तालुक्यात विविध ठिकाणी आरोग्य शिबिरांचे आयोजन करण्यात येणार असल्याची माहिती शिवसेनेचे तालुकाध्यक्ष दादासाहेब लवटे व शहराध्यक्ष सोमेश यावलकर यांनी दिली.

या आरोग्य सप्ताहात नेत्र तपासणी, मोतीबिंदू तपासणी व शस्त्रक्रिया, चष्मे वाटप, हृदयविकार, मेंदूविकार, बायपास शस्त्रक्रिया, स्नायूंचे आजार, हाडांचा ठिसूळपणा तसेच रक्तदान शिबिरांचे आयोजन करण्यात येणार आहे. सर्वसामान्य नागरिकांना विविध आजारांवर आवश्यक तपासणी व उपचारांची सुविधा उपलब्ध व्हावी, या

उद्देशाने सांगोला शहरासह तालुक्यातील प्रत्येक पंचायत समिती गण व जिल्हा परिषद गटात आरोग्य शिबिरे घेण्यात येणार आहेत.

या माध्यमातून गरजू नागरिकांना आरोग्यविषयक मार्गदर्शन व उपचार सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

आ. शहाजीबापू पाटील यांच्या वाढदिवसानिमित्त आयोजित करण्यात येणाऱ्या या आरोग्य सप्ताहाचा सांगोला शहर व तालुक्यातील नागरिकांनी मोठ्या संख्येने लाभ घ्यावा, असे आवाहन माजी नगराध्यक्ष रफिक नदाफ यांनी केले आहे.

निर्भिड व सडेतोड बातम्यांसाठी नियमित वाचा.....

साप्ताहिक
माणदेश वार्ता

सोलापूर जिल्ह्यातील सर्व आरोग्यकेंद्रे उपकेंद्रे यांचा कायापालट करणार-चेतनसिंह केदार सावंत

सोलापूर : ग्रामीण भागातील नागरिकांना दर्जेदार प्राथमिक आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी सोलापूर जिल्ह्यातील आरोग्य उपकेंद्रांचा कायापालट करण्याचा संकल्प जिल्हा परिषद आरोग्य विभागाने केला आहे.

पालकमंत्री जयकुमार गोरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली जिल्ह्यातील प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रांची सद्यस्थिती तपासून त्यांच्या गरजेनुसार विकासकामांचे नियोजन करण्यात येणार आहे, असे सोलापूर जिल्हा परिषदेचे शिक्षण व आरोग्य

विभागाचे सभापती चेतनसिंह केदार-सावंत यांनी सांगितले.

आरोग्य उपकेंद्रांची दुरुस्ती, रंगरंगोटी आणि मूलभूत सुविधांचा विकास करण्यावर भर देण्यात येणार आहे. तसेच आरोग्य उपकेंद्रांचेही 'अ, ब, क आणि ड' अशा चार श्रेणींमध्ये वर्गीकरण करून आवश्यक तेनुसार दुरुस्ती व सुविधांच्या कामांना प्राधान्य दिले जाणार आहे. ४३७ आरोग्य उपकेंद्रांसाठी ३६ कोटी ७४ लाखांची गरज असून सोलापूर जिल्ह्यात एकूण ४३७ प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे असून, त्यांच्या इमारतींमध्ये सुमारे ३ हजार ५९ खोल्या आहेत. या उपकेंद्रांच्या दुरुस्ती व आवश्यक

विकासकामांसाठी तब्बल ३६ कोटी ७४ लाख रुपयांच्या निधीची आवश्यकता असल्याचे आरोग्य विभागाच्या अहवालातून स्पष्ट झाले आहे.

उपलब्ध शासकीय निधीच्या मर्यादेमुळे सर्वच उपकेंद्रांची दुरुस्तीची. विकासकामे टप्प्या टप्प्या पूर्ण करण्याचा निर्णय आरोग्य विभागाने घेतला आहे. ग्रामीण भागातील नागरिकांना आरोग्य सेवा मिळवितांना स्वच्छ, सुरक्षित आणि सुविधायुक्त वातावरण उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. आरोग्य उपकेंद्रांचा विकास करण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे.

जिल्हा परिषद आरोग्य

उपकेंद्रांचा कायापालट करून ग्रामीण भागातील प्राथमिक आरोग्य सेवांना अधिक सक्षम करण्याचा आमचा प्रयत्न असल्याचे सभापती चेतनसिंह केदार-सावंत यांनी सांगितले.

दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत करण्यासाठी शासन कटिबद्ध-कृषीमंत्री ना.दत्तात्रय भरणे

कृषिमंत्र्यांकडून राजापूर, बुरलेवाडी येथील दुष्काळी परिस्थितीची पाहणी

सांगोला : राज्याचे कृषिमंत्री दत्तात्रय भरणे यांनी सांगोला तालुक्यातील राजापूर व बुरलेवाडी येथे दुष्काळी परिस्थितीची प्रत्यक्ष पाहणी करून खरीप पिकांची सद्यस्थिती आणि उपलब्ध पाणीसाठ्याचा आढावा घेतला. यावेळी त्यांनी शेतकऱ्यांशी संवाद साधून पावसाचे प्रमाण, पिकांची वाढ, पाणी उपलब्धता आणि शेतीच्या नुकसानीबाबत माहिती जाणून घेतली. दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत करण्यासाठी शासन कटिबद्ध असल्याचे कृषिमंत्री दत्तात्रय भरणे यांनी सांगितले.

यावेळी कृषिमंत्री भरणे म्हणाले की, दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत मिळण्यासाठी पीक नुकसानीचे पंचनामे महत्वाचे आहेत. त्यामुळे प्रशासनाने शेतकऱ्यांना विश्वासात घेऊन पावसातील खंडामुळे निर्माण झालेल्या परिस्थितीचे वस्तुनिष्ठ मूल्यांकन करावे आणि पंचनाम्यांची कार्यवाही निर्धारित वेळेत पूर्ण करावी.

पावसातील खंडामुळे राज्यात सुमारे एक कोटी ४९ लाख हेक्टर क्षेत्रावरील पिकांचे नुकसान झाले आहे. आतापर्यंत सुमारे एक कोटी हेक्टर क्षेत्रावरील नुकसानग्रस्त पिकांचे पंचनामे पूर्ण झाले असून, उर्वरित पंचनाम्यांचे काम येत्या चार ते पाच दिवसांत पूर्ण करण्याचे नियोजन असल्याचे त्यांनी सांगितले. तसेच पिण्याच्या पाण्याची उपलब्धता आणि जनावरांसाठी चारा याबाबत नियोजन करून टंचाईवर मात करण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना करण्यात येतील. नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना केंद्र व राज्य शासनाच्या विविध योजनांतून नियमानुसार मदत करण्यात येईल, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

सोलापूर जिल्ह्यात सांगोला तालुक्यात पीक नुकसानीच्या पंचनाम्यांचे सुमारे ९५ टक्के काम पूर्ण झाल्याची माहिती यावेळी देण्यात आली. राज्यात केंद्रीय पथकाकडून दुष्काळी परिस्थितीची पाहणी सुरू

असून, नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना केंद्र व राज्य शासनाच्या माध्यमातून सर्वतोपरी मदत मिळण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करण्यात येईल, असे कृषिमंत्री भरणे यांनी सांगितले. यावेळी शेतकऱ्यांनी पिकांची सद्यस्थिती, पाण्याची उपलब्धता आणि संभाव्य पीक नुकसानीबाबतच्या अडचणी मांडल्या. कृषिमंत्री भरणे यांनी

शेतकऱ्यांचे म्हणणे जाणून घेत संबंधित अधिकार्यांकडून परिस्थितीची माहिती घेतली.

यावेळी आमदार बाबासाहेब देशमुख यांनी सांगोला तालुक्यातील उपलब्ध पाणीसाठा आणि शेतीच्या नुकसानीची वस्तुस्थिती कृषिमंत्र्यांच्या निदर्शनास आणून दिली. खरीप पिकांसह इतर पिकांनाही दुष्काळाचा फटका

बसल्याचे नमूद करून पंचनामे आणि मदतीची प्रक्रिया तातडीने पूर्ण करण्याची मागणी त्यांनी केली.

या पाहणी दौऱ्यावेळी प्रांताधिकारी अमित माळी, तहसीलदार बाळूताई भागवत, प्रभारी उपविभागीय कृषी अधिकारी दिपाली जाधव यांच्यासह संबंधित अधिकारी, स्थानिक शेतकरी व ग्रामस्थ उपस्थित होते.

“मी कटफळला नक्की येणार” नानांचे शब्द अपुरेच राहिले

नाम फाउंडेशनच्या जलसंधारण कामाचे पश्चिम महाराष्ट्रातील प्रवेशद्वार असलेल्या कटफळला नानांची भेट अखेर हुकली

सांगोला : सोलापूर जिल्ह्यातील कटफळ गावातून वाहणाऱ्या सुमारे साडे सहा किलोमीटर लांबीच्या कासाळगंगा ओढ्याचे नाम फाउंडेशनच्या माध्यमातून खोलीकरण व रुंदीकरण करण्यात आले. या जलसंधारणाच्या कामामुळे परिसरातील पाणीसाठ्यात वाढ होऊन भूजल पातळी उंचावली आणि शेतकऱ्यांना शेतीसाठी पाणी उपलब्ध झाले. नाम फाउंडेशनच्या जलसंधारण कामाचे पश्चिम महाराष्ट्रातील प्रवेशद्वार म्हणून कटफळचा उल्लेख करत ज्येष्ठ अभिनेते नाना पाटेकर यांनी ग्रामस्थांना ‘मी कटफळला नक्की येणार’ असा शब्द दिला होता. मात्र, नानांचे निधन झाल्याने त्यांची

कटफळला भेट घेण्याची इच्छा अखेर अपुरीच राहिली.

महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त शेतकरी आणि त्यांच्या कुटुंबांना मदत करण्याच्या उद्देशाने नाना पाटेकर व मकरंद अनासपुरे यांनी नाम फाउंडेशनची स्थापना केली. दुष्काळावर मात करण्यासाठी पाणी साठवणूक वाढविणे, नद्या-नाले रुंदीकरण, खोलीकरण तसेच गाळ उपसा यांसारखी जलसंधारणाची कामे फाउंडेशनच्या माध्यमातून करण्यात आली. या उपक्रमाचा लाभ कटफळ परिसरालाही मिळाला. सन २०१७ मध्ये कटफळ ग्रामस्थांनी एकत्र येत लोकवर्गणीतून गावातून वाहणाऱ्या

कासाळगंगा ओढ्याचे सुमारे दीड किलोमीटर अंतराचे खोलीकरण व रुंदीकरण केले होते. मात्र, ओढ्याचे आणखी मोठे काम शिल्लक असल्याने ते पूर्ण करण्यासाठी ग्रामस्थांनी नाम फाउंडेशनच्या माध्यमातून नाना पाटेकर व मकरंद अनासपुरे यांच्याकडे मदतीची मागणी केली.

ग्रामस्थांच्या मागणीची दखल घेत नाम फाउंडेशनने कासाळगंगा ओढ्याच्या पुढील कामासाठी जेसीबी मशीन उपलब्ध करून दिले. त्यातून कटफळ परिसरातील सुमारे साडेसहा किलोमीटर लांबीच्या ओढ्याचे खोलीकरण व रुंदीकरण पूर्ण झाले. या

कामामुळे पावसाचे पाणी मोठ्या प्रमाणात साठू लागले. परिसरातील विहिरी आणि बोअरच्या पाणीपातळीत वाढ झाली. परिणामी शेतीला मोठा फायदा झाला. जलसंधारणाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर उपलब्ध झालेल्या पाण्याचे पूजन करण्यासाठी कटफळ ग्रामस्थांनी नाना पाटेकर व मकरंद अनासपुरे यांना निमंत्रित केले होते. ७ नोव्हेंबर २०१७ रोजी हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

मात्र, व्यक्तिगत अडचणीमुळे नाना पाटेकर यांना कार्यक्रमाला उपस्थित राहता आले नाही. मकरंद अनासपुरे यांच्या उपस्थितीत हा कार्यक्रम उत्साहात पार पडला. जलसंधारणाच्या कामामुळे उपलब्ध झालेल्या पाण्यावर जाेपासलेल्या डाळिंबाच्या बागेतील डाळिंबाची पेटी ग्रामस्थांनी मकरंद अनासपुरे यांच्या माध्यमातून नाना पाटेकर यांच्याकडे पाठवून दिली. नानांनीही ही भेट आनंदाने स्वीकारली.

नाना कार्यक्रमाला उपस्थित राहू शकले नसल्याने काही दिवसांनी कटफळचे ग्रामस्थ डोणजे (पुणे) येथे त्यांची भेट घेण्यासाठी गेले. यावेळी मारुती पुजारी, बिरुदेव हांडे, दत्तात्रय खरात आणि ओंकार आडत यांच्यासोबत झालेल्या संवादात नाना पाटेकर यांनी कटफळबद्दल आपुलकी

व्यक्त केली. ‘नाम फाउंडेशनच्या कामाचे कटफळ हे पश्चिम महाराष्ट्रातील प्रवेशद्वार आहे. मी कटफळला नक्की येणार,’ असे शब्द त्यांनी ग्रामस्थांना दिले होते. नानांच्या या शब्दांमुळे कटफळ ग्रामस्थांच्या मनात त्यांच्या भेटीची उत्सुकता कायम होती. जलसंधारणाच्या कामामुळे गावाला मिळालेली नवी संजीवनी आणि नाना पाटेकर यांचे कटफळशी जोडले गेलेले भावनिक नाते ग्रामस्थ आजही जपून आहेत.

मात्र, नानांचे निधन झाल्याने त्यांची कटफळला येण्याची इच्छा पूर्ण होऊ शकली नाही. ‘मी कटफळला नक्की येणार’ हे नानांचे आपुलकीचे शब्द आज कटफळ ग्रामस्थांच्या स्मरणात राहिले आहेत. नानांनी दिलेला तो शब्द प्रत्यक्षात येऊ शकला नाही, याची हळहळ ग्रामस्थांमध्ये आहे.

जलसंधारणाच्या माध्यमातून गावाला पाण्याची नवी दिशा देणाऱ्या या कामाच्या आठवणींसोबतच नानांची कटफळला भेट घेण्याची अपूर्ण राहिलेली इच्छा ग्रामस्थांच्या मनात कायमची घर करून राहिली आहे.